

Euroopan neuvoston demokratiatyö ja Suomen demokratiapolitiikka

Yksikönpäällikkö Niklas Wilhelmsson
Oikeusministeriö

EU:n ja Euroopan neuvoston demokratiatyö ja Suomen demokratiapolitiikka

Mitä tehdään yhdessä demokratian resilienssin vahvistamiseksi?

Yksikönpäällikkö, CDDEM komitean jäsen, Niklas Wilhelmsson,
oikeusministeriö

Demokratian tila

- Demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet muodostavat kolmiyhteyden, joka pysyy koossa vain kaikkien kolmen pilarin varassa
- Demokratian, oikeusvaltioperiaatteen tai ihmisoikeuksien heikkeneminen vaikuttaa koko yhteiskunnan vakauteen, toimivuuteen ja luottamukseen
- Toimiva demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat näin ollen myös keskeisiä elementtejä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden sekä taloudellisen toimeliaisuuden näkökulmasta
- Yhteisen tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että jokainen sukupolvi oppii arvostamaan, ylläpitämään ja kehittämään demokratiaa sekä toimimaan demokraattisessa yhteiskunnassa.

Demokratian tila

- Demokratian tila on kansainvälisesti tarkasteltuna heikentynyt viimeisten 15–20 vuoden aikana
- Koko maailman mittakaavassa demokraattisten yhteiskuntien määrä on laskenut vuoden 1989 tasolle
- Poliittista järjestelmää kohtaan koettu luottamus on globaalitasolla vähentynyt ja entistä autoritaarisempien hallintomuotojen vetovoima on kasvanut
- Poliitiikka on elitisoitunut, ihmisten poliittinen lukutaito on heikentynyt ja päätöksenteon yhteisiä pelisääntöjä haastetaan
- Demokraattisten yhteiskuntien instituutioihin ja järjestelmiin kohdistuu aiempaa voimakkaampaa informaatio- ja hybridivaikuttamista, joka uhkaa horjuttaa niiden legitimitettä ja toimintakykyä.

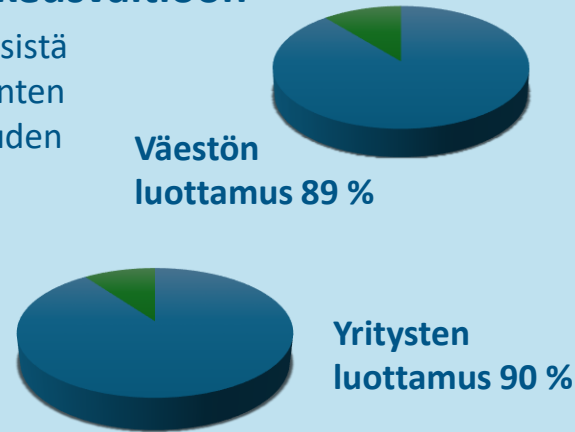
Suomi on maailman 3. paras oikeusvaltio (3/142)

Suomalaiset luottavat oikeusvaltioon

Väestöstä 89 prosenttia ja yrityksistä 90 prosenttia kokee tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuuden melko tai erittäin korkeaksi.

- Valtaosa suomalaisista luottaa valtion virkamiehiin (62 %), kunnallishallintoon (56 %) ja eduskuntaan (54 %).
- Yhdeksän kymmenestä (90 %) vastaajasta luottaa poliisiin.

- ✓ Suomen **vankiluku** on kauan ollut yksi **EU:n alimmista** suhteutettuna väkilukuun: noin 53 per 100 000 asukasta, määrä on kuitenkin nousussa.
- ✓ Tuomareiden määrä on EU:n keskiarvoa: noin 20 tuomaria per 100 000 asukasta.
- ✓ Vuodessa valtio käyttää tuomioistuin-kustannuksiin 111 euroa per asukas.
- ✓ Yhteensä **noin 4 000 lakimiestä** osallistuu oikeusapupalveluiden tarjoamiseen.

Freedom House Global Democracy -vertailussa **Suomella on täydet pisteet**

100/100

Democracy Index -vertailussa Suomi sijoittuu sijalle 5/167.

- Demokratiaindikaattorit seuraavat **suomalaisen demokratian tilaa ja kehitystä**.
- Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 2023 oli 72 %
- Kansalaisyhteiskunnan avoimuutta mittaavassa Civicus-vertailussa Suomella 92/100 pistettä.
- 2/100 pistettä.

World Justice Projectin korruptiontorjuntaa koskevassa vertailussa **Suomi sijoittuu sijalle 5/142.**

- Maailmanlaajuinen oikeusvaltioindeksi mittaa muun muassa **korruption määrää julkishallinnossa**.

Transparency Internationalin **korruptioindeksissä Suomi sijoittuu sijalle 2/180.**

- Indeksi mittaa korruptiohavaintoja.

OECD Anti-Corruption and Integrity Outlook: Suomi täyttää 53 % OECD:n kriteereistä korruptionvastaisen strategian laadun osalta ja 63 % käytännön toteutuksen osalta, verrattuna OECD:n keskiarvoon, joka on vastaavasti 45 % ja 36 %.

Sananvapaus: Suomi sijoittui viidenneksi kansainvälisessä lehdistövapausindeksissä vuonna 2025.

Yhdistymisvapaus: Suomessa on yli 108 000 rekisteröityä yhdistystä ja uskonnollista yhdyskuntaa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo:

- Suomi on 8. sukupuolten tasa-arvoindeksissä (74,5/100). Suomessa on myös eniten naiskansanedustajia koko EU:ssa.
- Suomi on 20. sijalla 196:sta LGBT-yhdenvertaisuusindeksissä.

Mitä tehdään demokratian edistämiseksi? EU:n ajankohtainen demokratiatyö (esimerkkejä)

Säätely

Tietosuoja-asetus (GDPR)

Digipalvelusäädös (DSA)

Tekoälyasetus

Eurooppalainen medianvapaussäädös

Poliittisen mainonnan avoimuutta koskeva aset

Puolueastus

Vaaliasetus

Suosituks

et ja ohjeet

Euroopan komission suosit

(2023) kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vaikuttavan osallistumisen edistämistä julkisen päätöksenteon prosesseissa

Euroopan komission suosit

(2023) osallistavista ja kestävästä vaaliprosesseista unionissa sekä Euroopan parlamentin vaalien eurooppalaisen luonteen korostamisesta ja vaalimenettelyn tehostamisesta

EU-rahoitus

EU:n rahoitusohjelmat mm. CERV-ohjelma

Tulevia hankkeita

Direktiiviehdotus ja sitä tukevat suositukset kolmansien maiden peiteltyyn intressivaikuttamiseen vastaamiseksi

Eurooppalainen demokratian kilpi

Agora rahoitusohjelma

Mitä tehdään demokratian edistämiseksi? Euroopan neuvoston ajankohtainen demokratiatyö (esimerkkejä)

Euroopan neuvoston demokratian ohjauskomitea (CDDEM) ohjaa Euroopan neuvoston hallitustenvälistä demokratiaan liittyvää työtä, jotta jäsenvaltiot olisivat kestävämpiä demokraattisia arvoja heikentävien paineiden edessä, edistäisi demokraattista hallintoa ja lisäisi kansalaisten osallistumista poliittiseen päätöksentekoon

1

**Reykjavikin
periaatteet**

2

**Reykjavikin
periaatteiden
parametrit**

3

**Suosituks^{et} ja
ohjeet
(kymmeniä)**

4

**Demokratia
pakti**

5

**Vuorovaikutus
kansalais-
yhteiskunnan
kanssa**

Mitä tehdään demokratian edistämiseksi?

Ajankohtainen kansallinen demokration työ (esimerkkejä)

Säätelyn kehittäminen

Avoimuusrekisteri

Vaali- ja
puoluerahoituksen
avoimuus

Poliittisen mainonnan
avoimuus

Vaalien käytäntöjen ja
vaaliturvallisuuden
kehittäminen

Linjaukset, ohjeet ja menettelyt

Demokratiaohjelma

Demokratiakasvatus-
visio

Kansalaisjärjestö-
strategia

Avoimen hallinnon
ohjelma

Säädösvalmistelun
kuulemisohjeet

Demokratiapalvelut ja osallistumisfoorumit

Vaalitietojärjestelmän
uudistaminen

Kansalaisaloitteen ja
muiden
demokratiapalveluide
n kehittäminen

Kansalaispaneelit

Kansalliset dialogit

Kansainvälinen yhteistyö

Edistämme
demokratiaa ja
ihmisoikeuksien
toteutumista
Euroopan unionissa
ja kansainvälisesti, ja
vahvistamme näin
myös turvallisuutta,
vakautta ja
kriisinkestävyttä

Esimerkkejä käytännön hankkeista

Kansalaispaneelien pilotointi ja juurruttaminen

Lasten ja nuorten osallisuuden ja kuulemisen edistäminen mm. käytäntöjä ja palveluita kehittämällä (esim. Digiraati)

Demokratiakasvatuksen kehittäminen ja visiotyö

Demokratiakasvatuksen visio:

- TIE TO: Luotettava tieto on demokratian kivijalka
- TAHTO: Demokratia perustuu ihmisten tahtoon rakentaa toimivaa yhteiskuntaa
- TOIMINTA: Demokratiaa kehitetään ja ylläpidetään toiminnan avulla

Kiitos!

